

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง	{	ประธานวุฒิสภา	ผู้ร้อง
		นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ประธานวุฒิสภา (ผู้ร้อง) ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ขอให้พิจารณาตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พลเอก สุวิศักดิ์ ทศนา สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๓๖ คน เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อผู้ร้องว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ ปรากฏคลิปเสียงการสนทนาระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส แห่งวาติกัน ปรากฏในสื่อมวลชน ในวันเดียวกัน ผู้ถูกร้องแถลงข่าวยอมรับว่าเป็นเสียงการสนทนาของตนกับสมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส คลิปเสียงการสนทนา

- ๒ -

ดังกล่าวปรากฏถ้อยคำในช่วงสำคัญว่า “ไม่อยากให้ Uncle ไปฟังคนที่ เป็นฝั่งตรงข้ามกับเรา เพราะว่า พอไปฟังฝั่งตรงข้ามอย่างพวกแม่ทัพภาคสองอย่างนี้ค่ะ เป็นคนของฝั่งตรงข้ามหมดเลย ซึ่งพอไปฟัง อย่างนั้นเสร็จ ก็ไม่อยากให้ท่านรู้สึกไม่ชอบใจหรือว่าโกรธ เพราะจริง ๆ แล้วไม่ใช่ความตั้งใจของเรา เลยค่ะ” “เขาอยากจะดูเท่ เขาก็จะพูดอะไรออกมาที่มันไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติค่ะ” “บอกว่า จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้” และ “จริง ๆ แล้ว ท่านจะเอาอะไรจริง ๆ ให้บอกอิงได้เลย ยกหูบอกก็ได้ อันไหนไม่เป็นข่าวก็คือไม่เป็นข่าว อันนั้น ที่หลุดไปมันหลุดเพราะสื่อ เพราะไม่ได้คุยกับอิงแค่สองคน มันคุยกันเป็นกลุ่มนะพี่ มันเลยหลุด แต่ถ้าคุยกับอิงสองคน มันไม่มีหลุดอยู่แล้ว” จากกรณีดังกล่าวแม้ผู้ถูกร้องแถลงข่าวว่าเป็นการพูดคุย ทางโทรศัพท์แบบส่วนตัวโดยมีเจตนาที่จะเจรจาต่อรองอย่างนุ่มนวลเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขและ อธิปไตยของไทย แต่ผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องเห็นว่าผู้ถูกร้องสามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเจรจาทางการทูตตามหลักการและมาตรฐานการดำเนินการที่ถูกต้องอย่างโปร่งใสได้ ตามกระบวนการของกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีเหตุผลความจำเป็นใด ที่จะต้องแอบเจรจากันเป็นการส่วนตัว และเรียกผู้นำประเทศที่กำลังมีการปะทะกันทางทหารหรือภาวะ สงครามที่มีความขัดแย้งกันทางบูรณภาพแห่งดินแดนและอธิปไตยของประเทศไทยว่า “Uncle” (คุณลุง) และแจ้งว่า “จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้” รวมทั้ง เรียกแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เพื่อประเทศชาติและประชาชนว่า “ฝั่งตรงข้าม” นอกจากนี้ หลังจากมีเหตุปะทะกันระหว่างทหารไทยกับกัมพูชา บริเวณช่องบก อำเภอน้ำยืน จังหวัด อุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เป็นต้นมา ฝ่ายกัมพูชา มีการขับเคลื่นและดำเนิน มาตรการต่าง ๆ ตามที่มีการวางแผนไว้อย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ รวมทั้งมีการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ระหว่างประเทศ แต่ผู้ถูกร้องกลับนิ่งเฉยและไม่ค่อยมีความเคลื่อนไหวหรือกำหนดมาตรการใด อย่างชัดเจน เมื่อผู้สื่อข่าวตั้งคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนต้วระหว่างตระกูลชินวัตรกับตระกูล ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เช่น ผู้ถูกร้องกลับโกรธจนควบคุมตนเองไม่ได้และเดินบุกไปยังพื้นที่ที่สื่อมวลชน ผู้ตั้งคำถามยืนอยู่ในลักษณะคุกคามอย่างที่ไม่เป็นนายกรัฐมนตรีนับว่าปฏิบัติเป็นอย่างไร อีกทั้งเมื่อมี การประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission : JBC) ไทย - กัมพูชา ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้นำฝ่ายกัมพูชาออกแถลงการณ์ที่ไม่ถูกต้อง

- ๓ -

ซึ่งฝ่ายไทยมีเพียงการออกเอกสารข่าวของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อปฏิเสธ โดยผู้ถูกร้องนิ่งเฉย ไม่ดำเนินการแถลงข่าวโต้แย้งให้ทันท่วงที เพียงแต่นัดประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กในวันต่อมาเท่านั้น การแสดงออกถึงความนิ่งเฉยและไม่ปฏิบัติหน้าที่ได้ตอบหรือกำหนดมาตรการ รวมถึงการเจรจาระหว่าง ประเทศด้วยตนเองให้เป็นທີ່ประจักษ์ตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่บุคคลผู้อยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ แห่งความเป็นนายกรัฐมนตรีพึงกระทำ จนกระทั่งผู้นำฝ่ายกัมพูชานำคลิปเสียงการสนทนาดังกล่าว ข้างต้นมาเผยแพร่ จึงเป็นหลักฐานที่ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ถูกร้องนิ่งเฉยเพราะเหตุแห่งความสัมพันธ์ส่วนตัว ในลักษณะเป็นฝ่ายเดียวกันกับกัมพูชา พร้อมทั้งจะทำตามหรือจัดการตามที่ฝ่ายกัมพูชาต้องการมาโดยตลอด ในขณะที่ผู้ถูกร้องเห็นว่าแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นฝ่ายตรงกันข้าม ถือว่าพฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๔) และประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับความผิด ต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร และความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏหรือคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศหรือ ที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ หรือร่วมเป็นข้าศึกของประเทศ และมาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ นอกจากนี้ พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำ ในภาวะสงครามและบูรณภาพแห่งดินแดนและอธิปไตยของประเทศไทย ย่อมเป็นเรื่องร้ายแรง ผู้ถูกร้อง ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้ง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๙ และข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง และประมวลจริยธรรม ของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) และ (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๔) และ (๕) ข้อ ๗ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ข้อ ๘ (๑) และ (๒) ข้อ ๙ (๑) และ (๔) และข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) และ (๙)

ผู้ร้องตรวจสอบลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องแล้วเห็นว่า มีสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันเข้าชื่อ เสนอคำร้องจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง จึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ดังนี้

๑. ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕)

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ก่อนจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเป็นกรณีที่สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๓๖ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๙) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

สำหรับคำขอให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีนั้น เห็นว่า ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง จึงให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีนับแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

๑. สมเด็จฮุน เซน ประธานวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ไม่ได้อยู่ในสถานะหรือดำรงตำแหน่งผู้นำของรัฐบาลกัมพูชา ไม่มีสถานะตามกฎหมายภายในของประเทศหรือภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่สามารถกระทำการอันก่อให้เกิดผลผูกพันทางนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐได้ ในระหว่างการสนทนา ไทยและกัมพูชายังถือว่ามีความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับที่ใกล้ชิดกันอยู่ แม้จะมีความตึงเครียดระหว่างกันตามแนวเขตชายแดนบ้าง แต่ยังไม่ถึงขนาดมีการปะทะด้วยกำลัง

- ๕ -

กันอย่างรุนแรง และยังไม่มีมาตรการระดับความสัมพันธ์ทางการทูต นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศ มีการกำหนดขั้นตอนมาตรฐานเฉพาะกระบวนการที่เป็นทางการเท่านั้น การเจรจาในลักษณะสายตรงระหว่างผู้นำหรือสายด่วนผู้นำ (Leader to Leader Hotline) เป็นวิธีการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิภาพและใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ดังนั้น การพูดคุยระหว่างผู้ถูกร้องกับสมเด็จฮุน เซน เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผู้นำประเทศอื่น

๒. ความเป็นมาของการสนทนากับสมเด็จฮุน เซน เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ เกิดขึ้นจากการที่นายฮวด คนสนิทของสมเด็จฮุน เซน ประสานขอเข้าพบผู้ถูกร้องเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์บริเวณชายแดน ผู้ถูกร้องหารือกับนายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี แล้วจึงให้นายฮวดเข้าพบเพื่อพูดคุยรับทราบสถานการณ์ข้อเท็จจริงที่อาจเป็นประโยชน์ โดยมีนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี อยู่ด้วย นายฮวดให้ข้อมูลว่า การที่สมเด็จฮุน เซน แกล้งจุดยืนที่ไม่สอดคล้องกับผลการประชุม JBC เป็นผลมาจากความไม่พอใจที่กองทัพบกภาคที่ ๒ กำหนดเวลาเปิด - ปิดชายแดนแต่เพียงฝ่ายเดียว และไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ ที่ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในหลายประเด็น โดยนายฮวดเสนอว่า หากผู้ถูกร้องได้พูดคุยกับสมเด็จฮุน เซน และโน้มน้าวให้ใจเย็นลงบ้าง สถานการณ์น่าจะคลี่คลาย ในเวลาต่อมา นายฮวดแสดงเจตนาว่าจะประสานกับสมเด็จฮุน เซน และเป็นผู้ริเริ่มติดต่อจากโทรศัพท์มือถือของตนเอง แต่เมื่อสมเด็จฮุน เซน ไม่รับโทรศัพท์ ผู้ถูกร้องและคณะจำเป็นต้องแยกย้ายกันไปปฏิบัติภารกิจอื่นตามอำนาจหน้าที่ ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องอยู่เพียงลำพัง นายฮวดโทรศัพท์กลับมา ผู้ถูกร้องรับโทรศัพท์โดยไม่ทราบมาก่อนว่าจะต้องพูดคุยกับสมเด็จฮุน เซน แต่เมื่อรับโทรศัพท์แล้ว นายฮวดแจ้งว่าจะเชิญสมเด็จฮุน เซน เข้ามาร่วมสนทนาด้วย ในลักษณะการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม (Conference Call) ผู้ถูกร้องในฐานะนายกรัฐมนตรีไม่ประสงค์จะให้เกิดความตึงเครียดระหว่างไทยกับกัมพูชาจนนำไปสู่การใช้ความรุนแรง ได้เล็งเห็นถึงภัยคุกคามความมั่นคงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติ ทหาร และพลเรือนของทั้งสองฝ่าย เห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้พูดคุยเพื่อโน้มน้าวสมเด็จฮุน เซน ให้นำความปรารถนาดีของผู้ถูกร้องสะท้อนไปยังผู้มีอำนาจทางการเมืองและทางการทหารในกัมพูชา ให้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี และกลไกทวิภาคี และเข้าสู่การเจรจาตามแบบพิธีการระหว่างประเทศ จึงตัดสินใจตอบรับที่จะสนทนา

- ๖ -

แม้อยู่เพียงลำพัง ยอมให้นายฮวดเชิญสมเด็จจุน เซน เข้าร่วมการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม ภายใต้สถานการณ์เฉพาะหน้าดังกล่าวการเจรจาแบบส่วนตัวจึงเกิดขึ้น โดยผู้ถูกร้องไม่ได้รู้สึกถึงความผิดปกติ และดำเนินการสนทนาอยู่ในกรอบแนวนโยบายการต่างประเทศ รวมถึงเป็นไปตามแนวทางที่ผู้ถูกร้องกับนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี จะต้องพูดคุยกับสมเด็จจุน เซน อยู่แล้ว หากอยู่ร่วมด้วยในการเจรจา นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังมีการพูดคุยผ่านข้อความกับนายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อสรุปมาตรการหลังจากการประชุม JBC โดยจะให้มีการประชุมกับหน่วยงานความมั่นคงเพื่อตัดสินใจมาตรการต่าง ๆ ต่อไป วันรุ่งขึ้น (วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘) ระหว่างการประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กเพื่อติดตามสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ณ บ้านพิษณุโลก ซึ่งมีบุคคลสำคัญเข้าร่วม อาทิ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้ถูกร้องนำสาระสำคัญของการสนทนาดังกล่าวและเงื่อนไขที่สมเด็จจุน เซน เรียกร้อง แจ้งต่อที่ประชุมแล้ว หาใช่การแอบเจรจาหรือดำเนินการในเชิงลับหรือมีเจตนาบ่อนทำลายผลประโยชน์ของรัฐ

๓. สาระสำคัญของคลิปเสียงการสนทนามีเพียงการพูดคุยระหว่างผู้ถูกร้องกับสมเด็จจุน เซน เกี่ยวกับปัญหาตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ในฐานะที่สมเด็จจุน เซน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองของกัมพูชาและรู้จักกับผู้ถูกร้องมาก่อน ผู้ถูกร้องมีเจตนาเจรจาต่อรองเงื่อนไขเพื่อให้สถานการณ์คลี่คลายลง โดยใช้คำพูดเชิงจิตวิทยาระหว่างการสนทนาเพื่อโน้มน้าวให้สมเด็จจุน เซน ช่วยแนะนำหรือเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยและลดความขัดแย้งผ่านไปยังผู้นำรัฐบาลกัมพูชา การเรียกสมเด็จจุน เซน ว่า “Uncle” เป็นการแสดงความเคารพในวัยวุฒิต่อคู่เจรจา ไม่ได้มีเจตนาแอบแฝงอื่นนอกจากมารยาททางสังคมและความพยายามในการสร้างความไว้วางใจเท่านั้น ส่วนถ้อยคำว่า “อยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้” เป็นเพียงเจตนาที่ต้องการให้คู่เจรจาเสนอเงื่อนไขหรือความต้องการออกมาก่อน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการเจรจาเชิงผลประโยชน์ (Principled Negotiation) โดยการใช้เทคนิคสำคัญคือการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริง (Interest - Based) ในลักษณะไม่โจมตีจุดยืนของคู่เจรจา แต่มุ่งทำความเข้าใจความต้องการที่อยู่เบื้องหลังเพื่อนำมาพิจารณาเจรจาต่อรองเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การยุติความตึงเครียดที่เกิดขึ้น ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนา

- ๗ -

ดำเนินการตามเงื่อนไขที่เสนอมาทุกกรณี ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อสมเด็จพระสันตะปาปา เสนอให้ฝ่ายไทย ยอมเปิดด่านก่อน แล้วฝ่ายกัมพูชาจะเปิดด่านหลังจากนั้นภายใน ๕ ชั่วโมง ผู้ถูกร้องเสนอกลับไปว่า ให้เปิดด่านพร้อมกัน โดยสมเด็จพระสันตะปาปา ไม่ได้ตอบรับหรือยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกร้อง ก็ไม่ได้ตอบรับเงื่อนไขของสมเด็จพระสันตะปาปา เช่น เช่นเดียวกัน เนื่องจากต้องนำไปพูดคุยกับฝ่ายความมั่นคง ของไทยเพื่อร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจก่อน

สำหรับถ้อยคำที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ (พลโท บุญสิน พาดกลาง) ว่าเป็น “ฝั่งตรงข้าม” นั้น เนื่องจากนายฮวดพยายามอธิบายมูลเหตุของการที่สมเด็จพระสันตะปาปา สั่งการให้มีการปิดด่านชายแดน ของกัมพูชาเพราะความไม่พอใจที่มีต่อแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นการเฉพาะเจาะจง ผู้ถูกร้องจำต้องใช้ เทคนิคการเจรจาที่แบ่งแยกปัญหาออกจากตัวบุคคล ไม่ได้เป็นการตำหนิติเตียนในทางลบหรือ แสดงให้เห็นว่าแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับรัฐบาลไทย การที่ผู้ถูกร้องกล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ ในบทสนทนา เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้รับแจ้งจากฝ่ายความมั่นคงว่า กัมพูชาไม่พอใจการเคลื่อนย้าย กำลังทหารของไทย ณ ช่องบก ซึ่งไม่เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้าในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องจำเป็นต้องสื่อสารเพื่อแยกบทบาทฝ่ายบริหารออกจากฝ่ายความมั่นคง ซึ่งสมเด็จพระสันตะปาปา รู้สึกว่าเป็นคู่ขัดแย้งโดยตรงในขณะนั้น เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจที่อาจนำไปสู่การเปิด การเจรจาในระดับทางการต่อไป ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงและกล่าวคำขอโทษต่อแม่ทัพภาคที่ ๒ แล้ว ซึ่งแม่ทัพภาคที่ ๒ ยืนยันต่อสาธารณชนว่าไม่ติดใจ กรณีไม่ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ถูกร้องและ แม่ทัพภาคที่ ๒ และไม่มีผลกระทบต่องานของกองทัพบก

๔. พยานหลักฐานของผู้ร้องเป็นบทสนทนาที่ได้มาจากการบันทึกเสียงหรือการนำเข้าสู่ระบบ คอมพิวเตอร์โดยปราศจากความยินยอมจากคู่สนทนา ซึ่งเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลโดยฝ่าฝืนกฎหมาย และหลักนิติธรรม ทั้งอาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ นอกจากนี้ กรณีตามคำร้องเป็นการพิจารณาความผิดทางจริยธรรมซึ่งมีมาตรฐานสูงกว่ากฎหมายทั่วไป เมื่อพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดยังไม่ปรากฏชัด การนำพยานหลักฐานที่แม้แต่ในคดีอาญา ยังไม่อาจรับฟังได้มาใช้ในการสอบสวนพิจารณาทางจริยธรรม อาจไม่สอดคล้องกับหลักความเหมาะสมและ ขัดต่อหลักนิติธรรม นอกจากนี้ การนำข้อความตามคลิปเสียงที่เป็นบทสนทนาในภาษาต่างประเทศ

- ๘ -

ซึ่งยังไม่ได้มีการแปลโดยผู้มีอำนาจหรือผ่านการรับรองความถูกต้องโดยหน่วยงานของรัฐที่น่าเชื่อถือมาใช้ในกระบวนการพิจารณาของศาล ไม่อาจรับฟังได้

๕. การกำหนดนโยบายระหว่างประเทศเป็นกิจการของฝ่ายบริหารโดยแท้และต้องได้รับการตรวจสอบทางการเมืองเท่านั้น ดังเช่น แนวคิด “การกระทำทางรัฐบาล” (Act of Government) หรือแนวคิด “ดุลพินิจทางการเมือง” (Political Question) แม้ศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยมีคำวินิจฉัยที่ชัดเจนในเรื่องนี้ แต่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเคยมีรายงานการศึกษาเรื่องดังกล่าว ได้แก่ “การกระทำทางรัฐบาล ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ” ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวทางที่ศาลในต่างประเทศจำกัดอำนาจของตนเองไม่ให้เข้าไปวินิจฉัยการใช้ดุลพินิจทางการเมือง และปล่อยให้กลไกทางการเมืองทำหน้าที่ตรวจสอบกันเอง โดยเฉพาะในระบบรัฐสภาที่มีกลไกการตรวจสอบทางการเมืองอยู่แล้ว

๖. การเจรจากับสมเด็จฮุน เซน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ (Good Faith) และสุจริตอย่างแท้จริง วัตถุประสงค์ในการเจรจาเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม แม้จะมีข้อโต้แย้งว่าอาจมีถ้อยคำบางส่วนที่ไม่เหมาะสม แต่เมื่อคำนึงถึงสถานการณ์การเจรจาเฉพาะหน้าจะเห็นว่า ผู้ถูกร้องแสดงออกอย่างชัดเจนที่จะยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง อีกทั้งสาระสำคัญของการเจรจาดังกล่าว ผู้ถูกร้องนำมาแจ้งแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยไม่ปิดบัง การสนทนาไม่มีข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องจะนำผลประโยชน์ของประเทศไปแลกเปลี่ยนกับต่างชาติ ไม่มีการกระทำหรือเจตนาที่จะทำให้ประเทศต้องเสียเกียรติภูมิหรือผลประโยชน์ของชาติ หรือทำให้กระทบต่อเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย และไม่ได้ทำให้ประเทศต้องได้รับความเสียหายหรือเสียผลประโยชน์ กรณีไม่มีข้อเท็จจริงอันจะถือว่าผู้ถูกร้องไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ หรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการใดอันถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ และประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกร้องจึงขออนุญาตต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

- ๙ -

๑. ขอไต่สวนพยานบุคคล จำนวน ๕ ปาก ได้แก่ (๑) นายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะผู้ทำงานร่วมกับผู้บัญชาการเหล่าทัพทุกเหล่าทัพ และเป็นบุคคลที่ทราบเจตนาอันแท้จริงของผู้ถูกร้องในการสนทนากับสมเด็จฯ จุฬานนท์ มาตั้งแต่ดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๒ และผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ อย่างต่อเนื่อง (๔) พลโท พุฒิพงษ์ ชีพสมุทร รองเจ้ากรมพระธรรมนูญ ในฐานะผู้ชำนาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงของทหารและอำนาจอธิปไตยของประเทศ และ (๕) นายธนาธิป อุบัติศฤงศ์ อดีตทูตไทยประจำประเทศญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ และรัสเซีย ในฐานะผู้ชำนาญด้านการต่างประเทศ และสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางการทูตในการเจรจาแบบไม่เป็นทางการ

๒. ขอให้ยกเลิกคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้ถูกร้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ นายกรัฐมนตรีไปพลางก่อนจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่า การสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง เนื่องจากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง กรณีไม่มีเหตุเปลี่ยนแปลงคำสั่ง ให้ยกคำขอ ส่วนคำขอให้ไต่สวนพยานบุคคล นั้น เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ให้ไต่สวนพยานบุคคล จำนวน ๒ ปาก ได้แก่ นายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ถูกร้อง ซึ่งให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

๑. นายฉัตรชัย บางชวด ให้ถ้อยคำไว้ว่า สภาความมั่นคงแห่งชาติมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งมอบหมายให้นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ สำหรับการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น นายภูมิธรรม เวชยชัย เป็นประธานการประชุม โดยผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุมและมีคำสั่งทางนโยบายหลายประเด็นเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานอย่างมีเอกภาพ รายละเอียดปรากฏตามรายงานการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ

- ๑๐ -

ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ หน้า ๓ หน้า ๙ หน้า ๒๑ และหน้า ๒๗ (เอกสารหมายเลข ๗) และที่ประชุม
มีมติให้ฝ่ายกองทัพอากาศกำหนดเวลาเปิด - ปิดจุดผ่านแดนด้วย ทั้งนี้ สำหรับผลการประชุมนั้น หากมี
เรื่องสำคัญเชิงนโยบายที่ต้องตัดสินใจระดับสูง ก่อนนำไปปฏิบัติ นายกรัฐมนตรีต้องพิจารณา
ให้ความเห็นชอบก่อนด้วยแม้จะมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีแล้ว

ส่วนวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ช่วงบ่ายนั้น ไม่มีกำหนดนัดประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ
มีเพียงกำหนดนัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ดังกล่าวถูกเลื่อนออกไป เนื่องจากช่วงเช้าของวันดังกล่าวมีการประชุมที่บ้านพิษณุโลก และผู้ถูกร้อง
สั่งการให้มีการจัดตั้งทีมไทยแลนด์หรือศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา
(ศบ.ทก.) ขึ้น ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องครบถ้วนอยู่แล้ว ทั้งนี้ ศบ.ทก. มีอำนาจแตกต่าง
จากสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติทำหน้าที่เสนอแนะและกำหนดนโยบาย
ซึ่งเป็นกรอบทิศทางหลัก ส่วน ศบ.ทก. มีหน้าที่รับนโยบายจากสภาความมั่นคงแห่งชาติมากำหนด
รายละเอียดมาตรการและแนวทางดำเนินการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่
การปฏิบัติ

สำหรับการสนทนาของผู้ถูกร้องกับสมเด็จพระสันตะปาปา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น
พยานทราบเรื่องเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ โดยผู้ถูกร้องแจ้งสรุปผลการหารืออย่างไม่เป็นทางการ
ต่อที่ประชุมว่า สมเด็จพระสันตะปาปา เรียกร้องให้ฝ่ายไทยเปิดจุดผ่านแดนก่อน แล้วฝ่ายกัมพูชาจะเปิดตามมา
ในอีก ๕ ชั่วโมง รวมทั้งขอให้ฝ่ายไทยปรับกำลังทหารด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายละเอียด
การหารือตามข้อความในคลิปเสียง พยานทราบเรื่องคลิปเสียงในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ และ
ไม่ทราบเจตนาที่แท้จริงของผู้ถูกร้อง ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้นำระดับโลกของประเทศ
มหาอำนาจมีการพูดคุยทางโทรศัพท์อย่างที่รับทราบกันเป็นเรื่องปกติ โดยหากเป็นการพูดคุย
อย่างเป็นทางการในการกิจด้านความมั่นคงจะมีทีมงานร่วมอยู่ด้วย แต่หากเป็นการพูดคุยส่วนตัว
ก็ขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะพูดคุยและไม่ต้องแจ้งให้บุคคลใดทราบ รวมถึงไม่มีล่ามด้วย พยานเห็นว่า การทำงาน
ด้านความมั่นคง โดยหลักการสามารถพูดคุยทางลับได้ แต่หากถูกเผยแพร่ออกมา ก็จะเป็นเรื่อง
ที่มีผลกระทบ กรณีคลิปเสียงนั้น พยานเห็นว่า ถ้อยคำที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ ว่าเป็นฝ่ายตรงกันข้าม
ยังไม่ได้มีผลในทางปฏิบัติและไม่มีข้อสั่งการใด ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะการปฏิบัติงานของแม่ทัพภาคที่ ๒

- ๑๑ -

ส่วนข้อเรียกร้องของสมเด็จอุน เชน นั้น ยังคงเป็นไปตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ และไม่มีข้อสั่งการให้เปิดหรือปิดจุดผ่านแดนตามที่สมเด็จอุน เชน เรียกร้อง โดยทั้งสองประเด็นดังกล่าวเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วถือว่ายังไม่กระทบต่อความมั่นคง ส่วนประเด็นเกียรติภูมิของประเทศนั้น เมื่อผู้ถูกร้องแจ้งต่อที่ประชุมแล้วว่า ไม่ได้ยินยอมตามที่สมเด็จอุน เชน เรียกร้อง ถือว่ายังไม่เสียเกียรติภูมิของประเทศ ทั้งนี้ พยานทราบว่าฝ่ายกองทัพมีหนังสือขอให้มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเพื่อพิจารณาเรื่องมาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เกี่ยวกับการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต พยานในฐานะเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีกฎหมายหรือสัญญาที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการฟ้องร้องในภายหลัง ต่อมาเมื่อมีการตั้ง ศบ.ทก. แล้ว ได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าหารือในที่ประชุมด้วย ท้ายที่สุดได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ แล้ว

๒. ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำว่า ตนได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๗ และเป็นประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยตำแหน่ง แต่มอบหมายให้นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่แทน ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติเนื่องจากมีเหตุการณ์ข้อพิพาทชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ต้องได้ข้อสรุปเพื่อให้ฝ่ายกองทัพสามารถดำเนินการได้ทันทีโดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเปิด - ปิดจุดผ่านแดน ซึ่งผลของการเข้าร่วมประชุมดังกล่าวทำให้ฝ่ายกองทัพสามารถกำหนดมาตรการควบคุมการเปิด - ปิดจุดผ่านแดนได้ทันทีในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องทราบผ่านการรายงานว่าเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ ฝ่ายกองทัพมีหนังสือขอนำเรื่องมาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เกี่ยวกับการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ

- ๑๒ -

สำหรับเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น เกิดขึ้นเนื่องจากขณะที่นายฮวดอยู่ที่ประเทศกัมพูชา นายฮวดส่งข้อความถึงผู้ถูกร้องว่ามีข้อความสำคัญจากสมเด็จฮุน เซน จะแจ้งให้ทราบ ผู้ถูกร้องนัดเจอกับนายฮวดที่โรงแรมโรสวูด กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงแรมของครอบครัวผู้ถูกร้อง โดยผู้ถูกร้องประชุมอยู่กับนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อนายฮวดเดินทางมาถึงพร้อมกับภรรยา ผู้ถูกร้องเชิญนายฮวดเข้าร่วมพูดคุยกับคณะที่อยู่ด้วยกันทั้งหมด นายฮวดแจ้งว่า สมเด็จฮุน เซน ไม่พอใจกระทรวงการต่างประเทศที่กล่าวถึงมาตรการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการชุมนุมฝ่ายกัมพูชา รวมทั้งไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ ที่กล่าวในงานหนึ่งทำนองว่าจะสู้หรือจะลุย เนื่องจากมีลักษณะทำนองว่าฝ่ายไทยจะเป็นฝ่ายเริ่มก่อน โดยนายฮวดแจ้งว่าหากเปิดด่านก็จบเรื่อง ซึ่งผู้ถูกร้องแจ้งว่าต้องปรึกษากับฝ่ายกองทัพก่อน ต่อมา นายฮวดพยายามติดต่อกับสมเด็จฮุน เซน แต่ติดต่อไม่ได้ จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องมีธุระจึงแยกตัวออกมาจากที่ประชุมและกลับไปก่อน หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๘.๓๐ นาฬิกา นายฮวดโทรศัพท์ติดต่อผู้ถูกร้องว่าสมเด็จฮุน เซน ซึ่งอยู่ที่ประเทศกัมพูชา จะขอพ่วงสายพูดคุยด้วยแบบสามคนในลักษณะการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม (Conference Call) โดยผู้ถูกร้องและนายฮวดอยู่ที่ประเทศไทย สมเด็จฮุน เซน อยู่ที่ประเทศกัมพูชา และนายฮวดทำหน้าที่ล่าม ก่อนที่จะพ่วงสายของสมเด็จฮุน เซน นายฮวดกล่าวว่าให้คุยแบบหลนกับลุงคุยกัน แล้วสมเด็จฮุน เซน จะใจอ่อน ผู้ถูกร้องมีเป้าหมายว่าจะพูดคุยตามที่ได้ปรึกษาหารือกับคณะที่โรงแรมโรสวูดอยู่แล้วและไม่มีทางตกลงเปิดด่านก่อนอย่างแน่นอน จึงตัดสินใจเจรจาอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้การพูดคุยอย่างนุ่มนวล มีมารยาท และให้เกียรติสมเด็จฮุน เซน ในฐานะเป็นผู้อาวุโสและเป็นบุคคลสำคัญซึ่งเป็นที่รับรู้กันอยู่แล้วว่ามีอิทธิพลในการขับเคลื่อนทุกด้านของกัมพูชา ด้วยถ้อยคำตามที่ปรากฏในคลิปเสียงจริง ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องเคยพบกับสมเด็จฮุน เซน ไม่เกิน ๕ ครั้ง และเคยโทรศัพท์พูดคุยกับสมเด็จฮุน เซน เพียง ๒ ครั้งเท่านั้น ผู้ถูกร้องทราบดีว่าผู้ที่มีอำนาจสั่งเปิด - ปิดด่านของกัมพูชา คือ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา แต่เหตุที่ผู้ถูกร้องพูดคุยกับสมเด็จฮุน เซน เนื่องจากบุคคลทั้งสองมีการพูดคุยกันอยู่แล้วในฐานะบิดาและบุตร ส่วนถ้อยคำที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ นั้น เนื่องจากผู้ถูกร้องทราบว่าสมเด็จฮุน เซน ไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ อย่างมาก จึงพยายามพูดคุยโดยใช้เทคนิคการเจรจาเพื่อแยก

- ๑๓ -

ตัวบุคคลออกจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยผู้ถูกร้องไม่มีเหตุที่ไม่พอใจแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นการส่วนตัว สำหรับถ้อยคำที่พูดว่าให้เห็นใจหลานหน่อยนั้น เนื่องจากผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วว่าฝ่ายกัมพูชามักบิดเบือนและไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ดังนั้น เมื่อมีโอกาสพูดคุยในช่องทางที่ไม่เป็นทางการ ผู้ถูกร้องจึงพูดเพื่อให้สถานการณ์เบาลงและไม่ตึงเครียด นอกจากนี้ ถ้อยคำที่พูดว่าอยากได้อะไรก็ให้บอกมาเดี๋ยวจะจัดการให้นั้น ความจริงแล้วผู้ถูกร้องรู้สึกไม่พอใจที่สมเด็จจุน เช่น โพสต์เฟซบุ๊กสร้างกระแสปั่นป่วนวุ่นวายภายในประเทศและต้องการให้หยุดโพสต์ ผู้ถูกร้องพูดเพื่อให้สมเด็จจุน เช่น บอกความต้องการเพื่อจะได้ตกลงกันให้เข้าใจเท่านั้น

กรณีการเจรจาเรื่องการเปิดด่านที่สมเด็จจุน เช่น เรียกร้องนั้น ผู้ถูกร้องไม่ยินยอมเนื่องจากเป็นการเสียเกียรติภูมิของประเทศ จึงแจ้งต่อสมเด็จจุน เช่นว่าจะนำเรื่องดังกล่าวไปประชุมกับผู้เกี่ยวข้องในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ก่อน ภายหลังจากที่ได้พูดคุยกับสมเด็จจุน เช่น ผู้ถูกร้องแจ้งสรุปผลการพูดคุยให้นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี และนายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทราบทันที รวมทั้งนัดประชุมกับฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กที่บ้านพิษณุโลก ในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งผู้ถูกร้องนำสรุปผลการพูดคุยดังกล่าวแจ้งต่อที่ประชุมซึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการเหล่าทัพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทราบด้วยแล้ว ในการประชุมดังกล่าวฝ่ายกองทัพแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมว่าฝ่ายกัมพูชาแถลงผลการประชุม JBC โดยไม่เป็นไปตามที่ตกลง ผู้ถูกร้องสั่งการให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศพิมพ์ข้อความแจ้งไปยังฝ่ายกัมพูชาว่าไม่สามารถเปิดด่านให้ได้ด้วยเหตุผลหลายประการ แต่ยังไม่ทันดำเนินการแล้วเสร็จ สมเด็จจุน เช่น โพสต์เฟซบุ๊กอีกครั้งว่าหากฝ่ายไทยไม่เปิดด่าน ฝ่ายกัมพูชาจะดำเนินมาตรการเช่นกัน ต่อมาในวันดังกล่าวผู้ถูกร้องแถลงข่าวตั้งทีมไทยแลนด์หรือ ศบ.ทก. ขึ้น เนื่องจากผู้ถูกร้องเห็นว่าเป็นการดำเนินการทำนองเดียวกับกรณีเกิดเหตุอุทกภัยซึ่งจะมีส่วนหน้าที่มีอำนาจตัดสินใจและจัดการแก้ไขปัญหา รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรัฐบาลได้อย่างทันท่วงทีโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนหรือกระบวนการเหมือนสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ใช้เวลานาน ทั้งนี้ ในส่วนของผลกระทบทางเศรษฐกิจกรณีมีการปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชานั้น ผู้ถูกร้องให้ข้อมูลว่าฝ่ายไทยมีผลกระทบหรือมีความเสียหายน้อยกว่ามากเนื่องจากกัมพูชาเป็นฝ่ายที่ต้องพึ่งพาไทย

- ๑๔ -

ผู้ถูกร้องเห็นว่า การเจรจาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้นำในแต่ละประเทศนั้น ทัวโลกมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย เพียงแต่ไม่มีการนำมาเผยแพร่แบบที่สมเด็จฯ จันทบุรี ๑๕ ซึ่งทั่วโลกรวมถึงองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ประณามกัมพูชาในเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องยอมรับว่าการใช้ถ้อยคำบางคำอาจไม่เหมาะสม ซึ่งหากทราบว่าจะมีการเปิดเผยในภายหลัง ผู้ถูกร้องจะต้องปรับภาษาที่ใช้ แต่วัตถุประสงค์ในการเจรจายังคงเหมือนเดิม ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องทราบว่าหากเป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้นำจะเป็นการเจรจาผ่านกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งทั้งสองประเทศทราบว่ามีการบันทึกวิดีโอหรือเสียงไว้ และไม่สามารถเปิดเผยได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายก่อน อย่างไรก็ตาม การเจรจาอย่างไม่เป็นทางการของผู้ถูกร้องดังกล่าวใช้แนวทางจากหนังสือ “Getting to Yes : Negotiating Agreement without Giving In” โดยใช้หลักการเจรจาที่นุ่มนวล เมื่อจบการสนทนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตรต่อไปได้แบบ Win - Win Situation การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศก่อนเสมอ รวมทั้งผู้ถูกร้องไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ จากฝ่ายกัมพูชาทั้งสิ้น ไม่มีการสละหรือยอมให้แก่ฝ่ายกัมพูชา การกระทำของผู้ถูกร้องไม่ได้มีผลเปลี่ยนแปลงการเปิดหรือปิดด่าน นอกจากนี้ ผลจากการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการดังกล่าวมิใช่เหตุที่ทำให้เกิดการปะทะเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ดังนั้น ผู้ถูกร้องไม่ได้ทำให้ประเทศต้องเสียเกียรติภูมิและเสียผลประโยชน์

ผู้ร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำร้องและการไต่สวนพยานบุคคลสรุปได้ดังนี้

๑. กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่ามีการพบกันของผู้ถูกร้อง นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช เลขาธิการนายกรัฐมนตรี กับนายฮวดและภรรยา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่ได้นำพยานหลักฐานหรืออ้างบุคคลใด ๆ ที่อยู่ในเหตุการณ์การสนทนากับนายฮวด ทั้งที่หากข้ออ้างเป็นจริงสามารถนำมายืนยันต่อศาลได้โดยง่าย การอ้างเพียงคำกล่าวลอย ๆ บ่งชี้ว่าขณะพบกันที่โรงแรมโรสวูด กรุงเทพมหานคร บุคคลดังกล่าวมิได้อยู่ในเหตุการณ์ นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้องทราบว่าปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา เป็นปัญหาร้ายแรงและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ นายฮวดไม่ใช่เอกอัครราชทูตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาประจำประเทศไทย แต่เป็นคนสนิทของสมเด็จฯ จันทบุรี ๑๕

- ๑๕ -

ประกอบกับการที่นายฮวดมีหมายเลขโทรศัพท์ส่วนตัวของผู้ถูกร้องแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีความสนิทสนมกับสมเด็จจูน เช่น และนายฮวด จนสามารถไปมาหาสู่และติดต่อกันเป็นการส่วนตัวได้ เชื่อได้ว่าแท้จริงแล้วเหตุการณ์ในวันดังกล่าวเป็นการนัดหมายส่วนตัวระหว่างผู้ถูกร้องกับนายฮวดเพื่อพูดคุยตกลงกับสมเด็จจูน เช่น เรื่องกำหนดเวลาเปิด - ปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ตามความต้องการของสมเด็จจูน เช่น ตั้งแต่แรก

๒. ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องรายงานผลการเจรจากับสมเด็จจูน เช่น ต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง ไม่มีเหตุผลสมควรที่ผู้ถูกร้องจะต้องยกเลิกการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ได้นัดหมายไว้ก่อนแล้ว และจัดประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กซึ่งไม่มีกฎหมายรองรับ และตามเอกสารแนบท้ายคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องปรากฏเพียงข้อมูลการแถลงข่าวซึ่งไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงการเจรจากับสมเด็จจูน เช่น ให้ที่ประชุมทราบ สอดคล้องกับคำเบิกความของนายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ยอมรับว่าไม่ทราบรายละเอียดการเจรจาระหว่างผู้ถูกร้องกับสมเด็จจูน เช่น มาก่อน และเพิ่งทราบถึงรายละเอียดที่แท้จริงจากคลิปเสียงที่เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ เชื่อได้ว่า แท้จริงแล้วผู้ถูกร้องมีเจตนาปิดการเจรจาระหว่างผู้ถูกร้องกับสมเด็จจูน เช่น เป็นความลับ และวางแผนที่จะไม่พิจารณามาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เช่น การตัดกระแสไฟฟ้าและการระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งเสนอเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ถูกยกเลิกไป เพราะเกรงว่าสมเด็จจูน เช่น จะไม่พอใจ อีกทั้งผู้ถูกร้องยังโน้มน้าวบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เห็นด้วยกับการที่จะกำหนดเวลาเปิด - ปิดด่านให้ตรงกับฝ่ายกัมพูชาตามที่คุณถูกร้องให้คำมั่นสัญญากับสมเด็จจูน เช่น

๓. กรณีปัญหาความมั่นคงและภัยคุกคามตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา อยู่ในหน้าที่และอำนาจโดยตรงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ การตั้งคณะที่ปรึกษาหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องกระทำผ่านความเห็นชอบของสภาความมั่นคงแห่งชาติก่อนตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ การแต่งตั้ง ศบ.ทก. ขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่แทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- ๑๖ -

๔. กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นการกล่าวพาดพิงให้ร้ายและลดความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยต่อหน้าผู้นำต่างชาติที่กำลังมีข้อขัดแย้งกัน แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ถูกร้องที่ไม่แยกผลประโยชน์ส่วนตนออกจากปัญหาของประเทศ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังแสดงท่าทียอมอ่อนข้อและเสนอตนว่าจะสนองทุกความต้องการของผู้นำกัมพูชา โดยมีได้รักษาจุดยืนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ เป็นการนำผลประโยชน์ของชาติไปแลกกับประโยชน์ทางการเมืองระยะสั้นของตนเท่านั้น พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องตามคลิปเสียงเป็นการพยายามบิดเบือนหลักการสำคัญของหลักการเจรจา “Getting to Yes” เพราะผู้ถูกร้องเลือกโจมตีแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเป็นฝ่ายตนเอง และยอมยกประโยชน์ฝ่ายตนให้กับคู่กรณีทั้งหมด ขัดกับหลักการแยกบุคคลออกจากปัญหาและหลักการเจรจาโดยต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์อย่างสันติ

๕. การที่ผู้ถูกร้องยอมให้นายฮวดเข้าพบโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยบันทึกถ้อยคำหรือรายงานอย่างเป็นทางการและปราศจากมาตรการรักษาความลับหรือกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลใด ๆ เป็นการดำเนินการที่ขาดความโปร่งใสและไม่เป็นตามหลักปฏิบัติของทางราชการในการเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งยังทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างร้ายแรงต่อความลับและผลประโยชน์ของชาติ

ผู้ถูกร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการไต่สวนพยานบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องมอบหมายให้นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติแทน การนัดประชุมหรือยกเลิกประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติอยู่ในดุลพินิจของนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี ส่วนการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุมด้วยนั้น เป็นการเข้าประชุมในฐานะนายกรัฐมนตรีมิใช่ในฐานะประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สาเหตุของการเข้าร่วมประชุมเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่ปกติบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ซึ่งผู้ถูกร้องรับทราบและให้ความร่วมมือกับกองทัพมาตลอดอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ปะทะบริเวณช่องบก อำเภอน้ำย่น จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ฝ่ายกัมพูชาพยายามนำประเด็นดังกล่าวเข้าสู่ระดับสากล รวมถึงมีการเพิ่มกำลังและยุทโธปกรณ์บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา อย่างมีนัยสำคัญ จากสถานการณ์ที่ไม่มีทีท่าว่าจะคลี่คลายลง ผู้ถูกร้องเห็นว่าเป็นเรื่อง

- ๑๗ -

เร่งด่วนประกอบกับพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๗ (๔) กำหนดให้กรณีสภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหากับความมั่นคงแห่งชาติต้องมีการเสนอนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการโดยที่ไม่ต้องนำมติดังกล่าวเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก ผู้ถูกร้องจึงเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณามาตรการและอนุมัติการดำเนินการเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที่เป็นผลให้กองทัพสามารถปฏิบัติการตามมาตรการควบคุมระยะเวลาเปิด - ปิดจุดผ่านแดนทุกประเภทตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ทันทีในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘

๒. เมื่อสถานการณ์ความไม่สงบระหว่างไทยกับกัมพูชาทวีความรุนแรงและมีความเข้มข้นมากขึ้น ผู้ถูกร้องไม่ปิดกั้นการแสวงหาโอกาสในการเจรจาด้วยแนวทางสันติวิธีไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตามเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบและความมั่นคงของประเทศชาติ หลังจากมีการประชุม JBC ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ สถานการณ์ความตึงเครียดยังไม่คลี่คลายและการเจรจาอย่างเป็นทางการไม่สามารถให้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง อีกทั้งสมเด็จฮุน เซน ยังเผยแพร่ข้อความทางเฟซบุ๊กที่ไม่ตรงกับผลการประชุม ทำให้รัฐบาลไทยต้องแถลงผลการประชุมดังกล่าวว่าไม่ได้ยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และได้มีการหารือประเด็นแผนที่ฝ่ายกัมพูชาอ้าง เมื่อนายฮวดประสานขอเข้าพบผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องหารือกับเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแล้วเห็นว่าสมควรให้เข้าพบเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นระหว่างสองประเทศที่อาจเป็นประโยชน์ สำหรับการสนทนากับสมเด็จฮุน เซน นั้น แม้สมเด็จฮุน เซน ไม่ใช่ผู้นำประเทศโดยตำแหน่ง แต่เป็นผู้มีบทบาททางการเมืองที่สำคัญของกัมพูชา ซึ่งเป็นหนึ่งในช่องทางที่จะสามารถช่วยลดความตึงเครียดของสถานการณ์ลงได้บ้าง

๓. ผู้ถูกร้องไม่เคยมีความคิดหรือสั่งการให้มีการปลดหรือโยกย้ายแม่ทัพภาคที่ ๒ อีกทั้งอำนาจปลดหรือโยกย้ายแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นของสภากลาโหมซึ่งมีองค์ประกอบของฝ่ายการเมืองเพียงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเท่านั้น ผู้ถูกร้องไม่ใช่สมาชิกของสภากลาโหม

๔. วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเห็นว่าสถานการณ์มีแนวโน้มว่าจะไม่คลี่คลายและหากปล่อยให้เนิ่นช้าอาจส่งผลให้ตอบสนองไม่ทันการณ์ จึงเสนอให้มีการตั้งทีมไทยแลนด์ขึ้นโดยนำแนวคิดมาจากการตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

- ๑๘ -

(โควิด - ๑๙) เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมในภาวะฉุกเฉินให้เป็นเอกภาพ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง ศบ.ทก. ขึ้น โดยการจัดตั้ง ศบ.ทก. มิใช่การแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อทำหน้าที่แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ แต่เป็นการสนับสนุนและผลักดันการปฏิบัติตามนโยบาย และมาตรการของสภาความมั่นคงแห่งชาติให้มีเอกภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ ศบ.ทก. ยังต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เพื่อทราบเป็นระยะ ศบ.ทก. มิได้มีอำนาจเหนือไปกว่าสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๕. การประชุมหารือเพื่อประเมินสถานการณ์และแนวทางการดำเนินการภายหลังรัฐบาลกัมพูชา ประกาศยุติการซื้อสัญญาถ่านหินและกระแสไฟฟ้าจากไทยในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ถูกเลื่อนไปนั้น มิใช่การประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ หากแต่เป็นการประชุมภายในของสำนักงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติที่มีผู้อำนวยการกองความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน เป็นประธาน และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมหารือเพื่อจัดเตรียมข้อมูลเท่านั้น การเลื่อนการประชุมดังกล่าว มิได้เป็นผลสืบเนื่องจากการสนทนาของผู้ถูกร้องกับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชสฤษฎิยาธิบดี ไปยังกัมพูชา เช่น ผู้ถูกร้องไม่เคยนำข้อมูลความลับ เกี่ยวกับมาตรการตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาอินเทอร์เน็ทไปแจ้งแก่สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชสฤษฎิยาธิบดี ไปยังกัมพูชา เช่น การสนทนาของผู้ถูกร้องกับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชสฤษฎิยาธิบดี เป็นเพียงการแจ้งย้ำว่าเรื่องดังกล่าว เป็นความเข้าใจผิดว่ารัฐบาลออกแถลงการณ์จะตัดการจ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาไปยังกัมพูชา

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นำพยานหลักฐานที่ได้รับจากการไต่สวนในคดีคำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๗ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๖๗) เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และนายพิชิต ชื่นบาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องมารวมสำนวนเพื่อใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ และพิจารณาคำร้อง คำชี้แจง แก้อรรถาธิบาย คำเบิกความในวันไต่สวนพยาน คำแถลงการณ์ปิดคดีของคู่กรณี และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘

- ๑๙ -

วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ นายภูมิธรรม เวชยชัย เป็นประธานในการประชุม และผู้ถูกร้องเข้าร่วมประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแนวทางรองรับสถานการณ์ด้านความมั่นคงกับกัมพูชา รวม ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการต่างประเทศ ด้านการทหาร ด้านชายแดน และด้านการสื่อสาร สำหรับด้านชายแดนนั้น ให้กองทัพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมจุดผ่านแดน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวนโยบายของรัฐบาล โดยพิจารณาจากเบาไปหาหนักและเท่าที่จำเป็น ๔ ระดับ คือ (๑) การจำกัดบุคคลเข้า - ออกจุดผ่านแดนทุกประเภทตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลประเภทนักท่องเที่ยว กลุ่มบุคคลที่ต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับธุรกิจการพนัน หรือกลุ่มอาชญากรรม แก๊งคอลเซนเตอร์ (๒) การระงับหรือปรับลดวัน/เวลา เปิด - ปิด ทำการ จุดผ่านแดนทุกประเภทตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ให้พิจารณาลดจำนวนชั่วโมงในแต่ละวัน หรือ ลดจำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ โดยในแต่ละเขตท้องที่พิจารณาตามความเหมาะสม (๓) การปิดจุดผ่านแดน บางพื้นที่หรือตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ให้พิจารณาเฉพาะมีเหตุจำเป็นด้านความมั่นคง และ (๔) ดำเนินการปิดจุดผ่านแดนทุกประเภทตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ กองทัพบกมีคำสั่งที่ ๘๐๖/๒๕๖๘ เรื่อง ควบคุมการเปิด - ปิด จุดผ่านแดนทุกประเภทตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ให้กองทัพภาคที่ ๑ โดยผู้บัญชาการกองกำลัง บурพา และกองทัพภาคที่ ๒ โดยผู้บัญชาการกองกำลังสุรนารี มีอำนาจกำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่จำเป็นและเหมาะสม ในการผ่านแดนบริเวณจุดผ่านแดนทุกประเภท ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ในส่วนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการค้าขาย และความเป็นอยู่ของประชาชนของทั้งสองประเทศที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีความจำเป็น เพื่อปกป้องอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศไทย และการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนชาวไทย ให้มีอำนาจกำหนดให้เปิดหรือปิดจุดผ่านแดนแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือทุกแห่งตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ภายใต้อำนาจหรือเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เหมาะสมได้

- ๒๐ -

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ กองบัญชาการกองทัพอากาศไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๓๐๐/๘๕๐ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ เรื่อง ขอนำเรื่องมาตรการยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และการค้ามนุษย์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การค้ามนุษย์ และบ่อนการพนันในกัมพูชาเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยเร่งด่วน โดยเสนอยกระดับมาตรการป้องกันและปราบปราม เช่น การตัดกระแสไฟฟ้า การระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ส่งเข้าไปในพื้นที่บ่อนการพนันและสแกมเมอร์ การควบคุมสินค้าและยุทธโศปกรณ์ที่อาจนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีและอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ ทั้งนี้ ในวันเดียวกันปรากฏข่าวว่า โฆษกกระทรวงการต่างประเทศแถลงข่าว เรื่อง พัฒนาการสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ว่ามาตรการควบคุมจุดผ่านแดนยังดำเนินต่อไปตามการประเมินของฝ่ายความมั่นคงเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่และความปลอดภัยของประชาชนทั้งสองฝั่งชายแดน รวมถึงจะมีการเสนอตัดกระแสไฟฟ้าและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ส่งเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นบ่อนการพนันและสแกมเมอร์ การควบคุมสินค้าและยุทธโศปกรณ์ที่อาจนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีและอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ ต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘ นายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา โพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊ก ประกาศยุติการซื้อสัญญาณอินเทอร์เน็ตและกระแสไฟฟ้าจากไทย รวมถึงงดออกอากาศภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ของไทย

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ ที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง รักษาการแทน รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหนังสือเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประชุมในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๔.๐๐ ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา เพื่อประเมินสถานการณ์ และแนวทางการดำเนินการภายหลังรัฐบาลกัมพูชาประกาศยุติการซื้อสัญญาณโทรคมนาคมและกระแสไฟฟ้าจากไทย ประกอบด้วย ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการ ขั้วเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน (ศอ.ปชด.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ ในวันเดียวกันปรากฏข่าวว่า สมเด็จฮุน เซน

- ๒๑ -

ประกาศ ๖ มาตราการ เตรียมตอบโต้ฝ่ายไทยที่มีมาตรการปิดด่าน ได้แก่ (๑) ประกาศยุติการนำเข้าสินค้าจากไทยเข้าสู่ตลาดกัมพูชาและหันไปใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศหรือสินค้าจากประเทศอื่นแทน (๒) เตรียมรับซื้อสินค้าส่วนใหญ่ที่เคยส่งออกไปไทย โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตรของประชาชน พร้อมทั้งเร่งหาตลาดรองรับทั้งในและนอกประเทศ (๓) เปลี่ยนเส้นทางผู้ป่วยที่เคยไปรักษาตัวในไทย ให้ไปใช้บริการโรงพยาบาลในประเทศหรือประเทศอื่นแทน (๔) เตรียมการรองรับแรงงานกัมพูชาที่จะเดินทางกลับจากไทยโดยจัดหางานให้ (๕) ให้กองกำลังทุกเหล่าทัพเตรียมพร้อม ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้สามารถตอบโต้และป้องกันตนเองได้ทันทีหากเกิดการรุกราน และ (๖) ให้จังหวัดที่อยู่ใกล้ชายแดนเตรียมแผนอพยพประชาชนไปยังพื้นที่ปลอดภัย และวางแผนสำรองด้านอาหาร ยา และสิ่งของจำเป็นอื่น ๆ

วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการประชุม JBC ครั้งที่ ๖ ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ กระทรวงการต่างประเทศโพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊กว่า ตามที่เกิดความเข้าใจผิดในวงกว้างในขณะนี้ กระทรวงการต่างประเทศขอชี้แจงและยืนยันว่า การประชุม JBC ครั้งที่ ๖ ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งเพิ่งเสร็จสิ้นลงเมื่อปลายวันนี้ มิได้มีการหารือในประเด็นที่กัมพูชาจะนำพื้นที่ ๔ จุด เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และมิได้มีการหารือประเด็นแผนที่ตามฝ่ายกัมพูชาอ้าง ทั้งนี้ ในวันเดียวกันเวลาประมาณ ๑๘.๓๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องสนทนากับสมเด็จฮุน เซน ผ่านโทรศัพท์มือถือของตนเองในขณะที่อยู่ตามลำพัง โดยมีนายฮวด คนสนิทของสมเด็จฮุน เซน เป็นล่าม ในลักษณะการสนทนาทางโทรศัพท์ร่วม (Conference Call) ผู้ถูกร้องพูดเป็นภาษาไทยปรากฏถ้อยคำตามคลิปเสียงที่ผู้ร้องนำส่งเป็นพยานหลักฐานต่อศาลรัฐธรรมนูญจริง โดยคลิปเสียงถอดความได้ดังนี้

ผู้ถูกร้อง : เป็นอย่างไรบ้าง สุขภาพดีหรือเปล่า

นายฮวด (แปล) : สุขภาพแข็งแรงดี

ผู้ถูกร้อง : วันนี้ได้คุยกับพี่ฮวดเรื่องชายแดน ก็เข้าใจตรงกันว่า ทั้งท่านฮุน เซน ทั้งอึ้ง ก๊วยอยากให้อีสานสงบสุข ไม่อยากให้ Uncle ไปฟังคนที่ฝั่งตรงข้ามกับเรา เพราะว่าพอไปฟังฝั่งตรงข้ามอย่างพวกแม่ทัพภาค ๒ เป็นคนของฝั่งตรงข้ามหมดเลย ซึ่งพอไปฟังอย่างนั้นเสร็จ ก็ไม่อยาก

- ๒๒ -

ให้ท่านรู้สึกไม่ชอบใจหรือโกรธ เพราะจริง ๆ แล้วไม่ใช่ความตั้งใจของเราเลยคะ เพราะตอนนี้ทางนั้น เขาอยากจะดูเท เขาก็จะพูดอะไรออกมาที่มันไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ แต่จริง ๆ ที่เราต้องการ คือต้องการความสงบสุขให้เกิดขึ้นเหมือนก่อนที่จะปะทะกันที่ชายแดน บอกว่าให้ท่านสุน เชน เห็นใจ หลานหน่อย เพราะว่าตอนนี้คนในประเทศไทยเขาไล่เราไปเป็นนายกฯ ที่เขมรหมดแล้ว จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้

นายฮวด (แปล) : ขั้นตอนที่หนึ่งอยากให้ชายแดนเปิดปกติเหมือนก่อนเกิดเหตุ

ผู้ถูกร้อง : โอเคคะ ตรงกัน

นายฮวด (แปล) : จริง ๆ เหตุการณ์เรื่องปิดชายแดนฝั่งไทยเป็นคนเริ่มก่อน เพราะฉะนั้น ถ้าฝ่ายไทยถอนคำสั่ง กัมพูชาก็ตามเลย เปิดปกติ เพราะว่าเราก็มีความผิดหวังเรื่องหนึ่งแล้วที่การมี ปัญหาในที่ช่องบก เราก็พยายามตามที่ฝ่ายไทยต้องการ เราก็โอเค ทำตามนะ แต่ขอให้สถานการณ์ เข้าภาวะปกติ แต่ว่าเราถอยแล้ว เราถอนแล้ว เราปรับกำลังแล้ว แต่ฝั่งไทยยังเอาเรื่องด้านมากดดัน ฉะนั้นอยากให้ท่านนายกฯ ช่วยให้ฝั่งไทยถอนเรื่องการปิดด่าน ถ้าถอน ฝ่ายกัมพูชาจะถอนเรื่อง การห้ามนำเข้าสินค้าเกษตร นำเข้าอะไรทุกอย่างก็ถอนหมด

ผู้ถูกร้อง : คือตอนนี้รัฐบาลโดนโจมตีหนักมาก เพราะว่าพอตอนที่ท่านสมเด็จ ออกมาพูดกับ ท่านสุน มาเนต ที่บอกว่าจะตัดน้ำตัดไฟ คืออันนั้นต้องขอโทษด้วย เพราะจริง ๆ ต่างประเทศ แค่รายงานขั้นตอนว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ต่อไปประเทศไทยจะอย่างไร คือเหมือนอธิบายขั้นตอนให้ฟัง ไม่ได้บอกว่าจะทำ แต่ตอนนี้เหมือนกับเริ่มตัดหนัง ตัดละคร คือทำทุกอย่างหมดแล้ว จริง ๆ ถ้าจะให้ มันโอเคทั้งสองฝ่าย เหมือนเราต้องพูดพร้อมกันว่าเรากำลังร่วมกันแล้ว รัฐบาลคุยร่วมกันแล้วว่าจะเปิด ทุกอย่างให้กลับมาเป็นปกติได้ จะเป็นอิงกับสุน มาเนตก็ได้ หรืออย่างไรก็ได้ เหมือนกับว่าเราได้คุย ร่วมกัน แล้วทั้งสองฝ่ายอยากกลับมาเป็นเหตุการณ์ปกติ

นายฮวด (แปล) : นายกฯ อีจ อยากให้โพสต์โซเชียล ให้นายกฯ โพสต์

ผู้ถูกร้อง : จะโพสต์หรืออย่างไรก็ได้ ให้ท่านสุน เชน แนะนำก็ได้ เหมือนกับว่าต้องเป็น การตกลงร่วมกันเพราะตอนนี้ยิ่งกำลังโดนหนักมากเลย

นายฮวด (แปล) : จริง ๆ อยากได้เรื่องเสถียรภาพมาก แต่ทหารมาปิดด่านก่อน อะไรก่อน เริ่มต้นก่อน กดดันก่อน ฉะนั้นต้องคุยกับทหารว่าพร้อมหรือไม่กับการเปิดด่าน

- ๒๓ -

ผู้ถูกร้อง : พร้อมค่ะ

นายฮวด (แปล) : ทางนี้ตามหมด ทางนี้ตามหมดเลย

ผู้ถูกร้อง : พร้อมค่ะ คือเราเปิดให้อยู่แล้วพี่ฮวด แต่ต้องเป็นการบอกว่าเรாதกลงร่วมกันว่าเราเปิด เพราะไม่อย่างนั้น ถ้าอิงยอม ๆ ยอม ๆ หมด อิงก็จะโดน เพราะว่าตอนนี้มันเลยมาถึงเรื่องก่อนด่านแล้ว

นายฮวด (แปล) : อย่างนี้ ท่านนายกฯ อิง ท่านไม่อยากจะมีการเจรจาเรื่องปิดด่าน เพราะว่าทหารมันเริ่มก่อน ทั้ง ๆ ที่มาหลอกเราให้ปรับกำลัง ปรับกำลังแล้วบอกว่าสถานการณ์ต้องเข้าปกติ ตอนที่ปรับกำลังที่ช่องบกคุยกันเรียบร้อยบอกว่า ถ้าปรับตรงนี้เสร็จเรียบร้อย ทุกอย่างต้องจบ ทหารครับ จบครับ แต่ไม่จบ มาปิดด่านก่อน เหมือนตบหน้า ขอให้นายกฯ พิจารณาด้วยเรื่องนี้ ผมเป็นลูกผู้ชาย คำไหนคำนั้น เพราะว่าฝ่ายไทยเป็นคนเริ่มต้นก่อนและหลอกเรา ทางกัมพูชาเราก็โดนหนักเหมือนกัน เราก็มีมวลชน ดังนั้น ทางฝ่ายไทยเริ่มแล้วไม่เกินห้าชั่วโมง ที่นี้ทุกอย่างก็เข้าปกติเลย หลานที่รัก อาบอกได้เลยถ้าเราไม่มีคำสัญญาเรื่องปรับกำลังแล้ว ทุกอย่างปกติ แต่ว่าทหารไทยไม่ยอมเปิดด่านพรมนี้ ทั้งนี้ ก็มีการห้ามเรื่องการส่งออกเกษตรทั่วชายแดนเลยเพื่อกดดันทหาร เพราะสถานการณ์เหมือนที่รายงานให้นายกฯ ทราบว่า ตอนปรับกำลังที่ช่องบกก็ตกลงกันแล้วว่า จะจบกัน แต่อยู่ดี ๆ ทหารไทยมาปิดด่าน ฉะนั้นให้กัมพูชาไปเจรจาเปิดด่านดูแล้วไม่สวย ไม่สมควรอย่างยิ่ง ทหารไทยเริ่มก่อน ทางนี้ก็ตามหลังไม่เกินห้าชั่วโมง ทุกอย่างปกติ ผมเป็นลูกผู้ชาย

ผู้ถูกร้อง : เดี่ยวจะลองคุยกับทางกลาโหมดู แต่จริง ๆ แล้ว ตอนที่คุย พี่ฮวดลองพูดด้วยแล้วกันว่า ถ้าท่านฮุน เซน อยากได้อะไร ก็ให้บอก จะได้คุยกันได้ตกลงกันได้ เพราะบางทีที่ท่านโพสต์เฟซบุ๊กออกมา ตอนนี้รัฐบาลสันคลอนที่สุดแล้วค่ะตั้งแต่อิงเป็นนายกฯ มา ก็คือเรื่องกัมพูชาเนี่ยแหละ ซึ่งอิงไม่ออกมาตอบได้อะไรทั้งสิ้น เพราะอิงก็รักและเคารพท่าน เพราะฉะนั้น จริง ๆ แล้วถ้าท่านจะเอาอะไรจริง ๆ ให้บอกอิงได้เลย ยกหูบอกก็ได้ อันไหนไม่เป็นข่าวก็นั่นไม่เป็นข่าวนั่นที่หลุดไปมันหลุดเพราะสื่อ เพราะไม่ได้คุยกับอิงแค่สองคน มันคุยกันเป็นกลุ่ม มันเลยหลุด แต่ถ้าคุยกับอิงแค่สองคน มันไม่มีหลุดอยู่แล้ว ที่นี้ไม่อยากให้เกิดเรื่องแบบนี้ แต่อิงจะไปคุยกับกลาโหม เพราะอิงรู้ว่าถ้าสมมุติเขาพูดว่าของไทยปิดก่อน ก็จะไปคุยกับกลาโหมว่ายังไง เดี่ยวถ้ามันเวิร์กยังงั้นจะส่งบอกพี่ฮวดว่า มันเรียบร้อยมั๊ย เพราะจริง ๆ คนมันไม่หวังดีกับเราทั้งคู่ มันก็ดูเหมือนเรากับเขาทะเลาะกันเอง

- ๒๔ -

จริง ๆ แล้ว คนรุ่นใหม่มันต้องไม่มีสงคราม คนรุ่นใหม่มีสงครามไปมันก็เสีย ลูกท่าน ฮุน มาเนต ก็เป็นคนรุ่นใหม่

นายฮวด (แปล) : เรื่องการโพสต์ ก็แค่ชี้แจงให้มวลชนทางนี้ทราบเท่านั้นเอง ไม่ได้ไปกระทบกับไทยอะไรมาก แต่ตอนนี้ก็ไม่ใช่ไร หากว่านายฯ แก่เรื่องเปิดด่านให้ปกติ ก็ตกลงว่าไม่มีอะไรอีกแล้ว ก็จบ

ผู้ถูกร้อง : ได้ค่ะ จะไปคุยกับกลาโหมดูแล้วขอ confirm กลับมา เพราะเดี๋ยวจะคุยกับกองทัพก่อน แต่เดี๋ยวเราก็จะส่งไปเลย แต่ว่าอีจรอให้มันร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วค่อยแจ้งกลับมาดีกว่า เพราะไม่อยากจะยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วบอกท่านก่อน แต่ว่าจริง ๆ ก็จัดการได้ค่ะ

นายฮวด (แปล) : ขอยืนยันอีกทีว่าเรื่องด่านเราไม่ควรไปเจรจา เพราะฝ่ายไทยเป็นคนที่เปิดและปิดเนี่ย หลอกเราให้ปรับกำลังว่าถ้าปรับแล้วตรงนี้จบคือจบทุกอย่าง เข้าภาวะปกติ แต่ว่าอยู่ดี ๆ ทหารไทยมาปิดด่าน ฉะนั้นทหารไทยก็ต้องยกเลิกการปิดด่าน ถ้าเปิดปั๊บ เขมรก็ตามหลังเลย ก็ตามที่เดิมทุกอย่างก็เข้าภาวะปกติ ไม่มีอะไรแล้ว

ผู้ถูกร้อง : ได้ค่ะ เดี๋ยวยังงี้อิงจะรีบแจ้งกลับไปว่าเป็นยังงี้บ้าง

นายฮวด (แปล) : จะรอนายฯ ว่าเรียบร้อยเมื่อไหร่

ผู้ถูกร้อง : ขอบคุณมากค่ะ ขอบคุณท่านสมเด็จด้วยค่ะ

ต่อมาวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเรียกประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กเพื่อติดตามสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ณ บ้านพิษณุโลก โดยผู้ถูกร้องแจ้งสรุปผลการหารืออย่างไม่เป็นทางการต่อที่ประชุมว่า สมเด็จฮุน เซน เรียกร้องให้ฝ่ายไทยเปิดจุดผ่านแดนก่อน แล้วฝ่ายกัมพูชาจะเปิดตามมาในอีก ๕ ชั่วโมง รวมทั้งขอให้ฝ่ายไทยปรับกำลังทหารด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายละเอียดการหารือตามข้อความในคลิปเสียงด้วย ในวันดังกล่าวปรากฏข่าวว่า สมเด็จฮุน เซน ประกาศระหว่างกล่าวคำปราศรัยก่อนการประชุมวุฒิสภาว่า ประเทศไทยต้องเปิดด่านชายแดนทั้งหมดภายใน ๒๔ ชั่วโมง ไม่เช่นนั้นฝ่ายกัมพูชาจะปิดด่านชายแดนทั้งหมดกับไทยและห้ามสินค้าไทยทุกชนิดเข้าสู่ราชอาณาจักร นอกจากนี้ ในวันดังกล่าว รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งเลื่อนการประชุมหารือเพื่อประเมินสถานการณ์และแนวทางการดำเนินการภายหลังรัฐบาลกัมพูชาประกาศยุติการซื้อสัญญาถ่านหินและกระแสไฟฟ้าจากไทย

- ๒๕ -

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๘๐/๒๕๖๘ เรื่อง จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งเรียกโดยย่อว่า “ศบ.ทก.” โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๖) และ (๙) ประกอบด้วย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้อำนวยการศูนย์ และผู้ช่วยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ กลั่นกรอง และประเมินสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชาอย่างใกล้ชิด การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการที่จำเป็น การบูรณาการการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ รายงานผลการปฏิบัติงานและการบริหารสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เพื่อทราบเป็นระยะ และการดำเนินการอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการเผยแพร่คลิปเสียงการสนทนาระหว่างผู้ถูกร้องกับ สมเด็จพระสันตะปาปา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ทั้งนี้ เวลาต่อมาของวันเดียวกัน ผู้ถูกร้องแถลงข่าว ยอมรับว่าเป็นคลิปเสียงจริง

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๘ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน พิจารณามาตรการควบคุมบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และการประเมินผลการปฏิบัติในห้วงที่ผ่านมา ที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ ศบ.ทก. เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการสถานการณ์บริเวณชายแดนและแก้ไขปัญหาเฉพาะ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการของ ศบ.ทก. อย่างครอบคลุม ทั้งเรื่องการยกระดับและการผ่อนปรน โดยอยู่บนพื้นฐานตามกรอบการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ และเห็นชอบมาตรการกีดกันกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และมอบหมายหน่วยงานดำเนินการตามมาตรการที่มุ่งเน้นเรื่องการปราบปรามปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนไทยกับกัมพูชา เป็นแนวทางหลัก ซึ่งมี ศอ.ปชต. เป็นกลไกหลักในการพิจารณากระดับหรือผ่อนปรนมาตรการกีดกันกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ภายใต้แนวทางที่รัฐบาลหรือสภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดให้เหมาะสมกับสถานการณ์

- ๒๖ -

กรณีมีข้อที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ได้หรือไม่ เนื่องจากผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๔) ประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรและความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร และมาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๙ และข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง และประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) และ (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๔) และ (๕) ข้อ ๗ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ข้อ ๘ (๑) และ (๒) ข้อ ๙ (๑) และ (๔) และข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ผู้ถูกร้องไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า การกำหนดนโยบายระหว่างประเทศเป็นกิจการของฝ่ายบริหารโดยแท้และต้องได้รับการตรวจสอบทางการเมืองเท่านั้น แม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยมีคำวินิจฉัยที่ชัดเจนในเรื่องนี้ แต่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเคยมีรายงานการศึกษา เรื่อง “การกระทำทางรัฐบาล ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ” สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่ศาลในต่างประเทศจำกัดอำนาจของตนเองไม่ให้เข้าไปวินิจฉัยการใช้ดุลพินิจทางการเมือง และปล่อยให้กลไกทางการเมืองทำหน้าที่ตรวจสอบกันเอง โดยเฉพาะในระบบรัฐสภาที่มีกลไกการตรวจสอบทางการเมืองอยู่แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อมีเหตุตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๒) ลาออก (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ หรือ (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ เมื่อคดีนี้ผู้ร้องขอให้

- ๒๗ -

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่สนทนากับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชสฤษฎิยาฯ ด้วยถ้อยคำตามที่ปรากฏในคลิปเสียง ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวด้วยเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และ (๕) มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ คือ มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีจึงเป็นการขอให้ตรวจสอบการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ ไม่ได้เป็นการขอให้ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจกำหนดนโยบายระหว่างประเทศอันเป็นการกระทำทางรัฐบาล ซึ่งอาจไม่ถูกตรวจสอบการใช้อำนาจโดยองค์กรศาล และตกอยู่ในความควบคุมทางการเมืองโดยองค์กรและกระบวนการทางการเมือง นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจจำกัดเฉพาะการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เท่านั้น ไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในส่วนที่ว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอันเป็นคดีอาญา และในส่วนที่ว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิดตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่อย่างใด ดังนั้น คดีนี้ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะในส่วนที่ว่า ผู้ถูกร้องมีเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ หรือไม่ เท่านั้น

ข้อที่ต้องพิจารณาประการต่อไปมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญรับฟังคลิปเสียงตามคำร้องเป็นพยานหลักฐานในคดีนี้ได้หรือไม่ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คลิปเสียงดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นการบันทึกเสียงหรือนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยปราศจากความยินยอมของคู่สนทนา อีกทั้งยังเป็นบทสนทนาในภาษาต่างประเทศซึ่งยังไม่ได้มีการแปลหรือรับรองความถูกต้อง

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง

- ๒๘ -

ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่า การไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลา ที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีในการนำเสนอพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาล รับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น” บทบัญญัติดังกล่าว มีเจตนารมณ์มุ่งหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถรับฟังพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวางเพื่อให้ ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีรัฐธรรมนูญซึ่งมีผลกระทบต่อประโยชน์ของมหาชน และเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนที่ต้องการให้ศาลมีบทบาทในการค้นหา ความจริงเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริง คดีนี้นอกจากจะมีคลิปเสียงการสนทนา ระหว่างผู้ถูกร้องกับสมเด็จพระสันตะปาปาแล้ว ยังมีคลิปภาพและเสียงที่ผู้ถูกร้องแถลงข่าวชี้แจงต่อสื่อมวลชน ปรากฏถ้อยคำของผู้ถูกร้องด้วยว่า “เป็นคลิปจริงที่คุยกันเมื่ออาทิตย์ที่แล้ว” “เมื่อผู้นำสองท่านคุยกัน ในส่วนตัวแต่มีการอัดคลิปและปล่อยออกมาแบบนี้ แน่แน่นอนว่าดิฉันไม่ได้ปล่อย ก็ตามนั้นค่ะ” ประกอบกับในการไต่สวนพยานบุคคลของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องรับว่าได้กล่าวถ้อยคำตามที่ปรากฏ ในคลิปจริง แม้ผู้ถูกร้องจะโต้แย้งว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อไม่มี กฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ และผู้ถูกร้องไม่ได้ปฏิเสธว่าเป็นการพูดโดยถูกใจใจ มีคำมั่น สัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นใด อีกทั้งคลิปเสียงดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานสำคัญ ซึ่งจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกร้องกระทำการตามที่ถูกร้องหรือไม่ การรับฟังคลิปเสียงนี้เป็นพยานหลักฐาน จึงเป็นไปเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ หรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน อีกทั้งศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องในการนำเสนอ พยานหลักฐานหักล้างแล้ว และผู้ถูกร้องไม่ได้โต้แย้งข้อความในคลิปเสียงการสนทนาว่าส่วนใดไม่ถูกต้อง จึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้กล่าวถ้อยคำตามที่ปรากฏในคลิปมีข้อความตามที่ปรากฏในคำร้องจริง นอกจากนี้ บทสนทนาที่เป็นประเด็นตามข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในคดีนี้ คือถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่กล่าวเป็นภาษาไทย จึงไม่ใช่กรณีตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งใช้กับพยานเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นของคู่กรณีที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็นภาษา ต่างประเทศ ที่คู่กรณีต้องจัดทำคำแปลทั้งฉบับหรือเฉพาะแต่ส่วนที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมทั้งรับรอง

- ๒๙ -

คำแปลว่าถูกต้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับฟังคลิปเสียงนี้เป็นพยานหลักฐานได้

สำหรับประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ และมาตรา ๑๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๖๐ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ...” และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ ...”

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐหรืออำนาจทางการเมืองซึ่งมีผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตของปัจเจกชน ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องได้รับความไว้วางใจอย่างสูงจากประชาชน และในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะต้องถูกตรวจสอบทั้งในเรื่องส่วนตัวและความประพฤติในการปฏิบัติหน้าที่ทุกแง่มุมตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งด้วย รัฐธรรมนูญยังปรากฏเจตนารมณ์ตามคำปรารภว่า มีการวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ จึงบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญบ่อนก่อน ๆ ในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากกว่าบุคคลที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ ซึ่งต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยเพิ่มเติมทั้งในส่วนที่กำหนดให้ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และต้องไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) รวมทั้งต้องไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิด

- ๓๐ -

ลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท และต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการ อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๗) และ (๘) ด้วย คำปรารภและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ชี้ให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ สูงกว่าบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเพื่อเป็นการวางมาตรฐานหรือยกระดับคุณสมบัติ ของรัฐมนตรีให้สูงขึ้น เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นส่วนประกอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุที่จริยธรรมเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือมาตรฐานความประพฤติในสิ่งที่ ถูกต้อง ดีงาม ขอบธรรม และเป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ ซึ่งเป็นสำนึกความรับผิดชอบส่วนบุคคลของแต่ละคนที่อยู่ในบทบาท ฐานะ หรือตำแหน่งต่าง ๆ จะยึดถือปฏิบัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) จึงกำหนดกรอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีไว้ว่า ต้อง “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ซึ่งคำว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) นั้น คำว่า “ซื่อสัตย์” หมายความว่า ประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า “สุจริต” หมายความว่า ความประพฤติชอบ โดยความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) นี้ เป็นคุณธรรมสำคัญขั้นพื้นฐานของบุคคล ทั่วไป และเป็นส่วนหนึ่งของการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (Integrity) ด้วยเหตุนี้รัฐมนตรี จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทั้งจะต้องแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนั้นอย่างเคร่งครัดและครบถ้วน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการดำรง ตำแหน่งอันจะนำมาซึ่งความไว้วางใจของประชาชน โดยมาตรา ๑๖๐ (๔) นี้ เป็นความซื่อสัตย์สุจริต ในภาพรวมทั่วไปของบุคคลที่ปรากฏต่อสังคม ส่วนกรณีที่ต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) นั้น เป็นกรณี เฉพาะเจาะจงที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงาน

- ๓๑ -

รุกรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และ
ต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง”
วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็น
ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับ
แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน
แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”
และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้ง
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑
ข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่ ... คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย” โดยหมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็น
อุดมการณ์ ข้อ ๖ กำหนดว่า “ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพ
แห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคง
ของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน” ข้อ ๗ กำหนดว่า “ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติ
เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน” ข้อ ๘ กำหนดว่า “ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหา
ประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่
ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” สำหรับหมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก
ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้
ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ยึดมั่นหลักนิติธรรม และประพฤติตนอยู่ใน
กรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน” ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เป็นอิสระ
เป็นกลาง และปราศจากอคติ โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพล กระแสสังคม หรือแรงกดดันอันมิชอบ
ด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแห่งสถานภาพ”
ข้อ ๑๕ กำหนดว่า “ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริงแก่ประชาชนหรือสื่อมวลชนอันอยู่ในความรับผิดชอบ
ของตน ถูกต้องครบถ้วนและไม่บิดเบือน” ข้อ ๑๖ กำหนดว่า “ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอก หรือ

- ๓๒ -

แสดงความคิดเห็น หรือข้อมูลต่อสื่อสาธารณะหรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรมแก่การปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายขององค์กร” ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ ของการดำรงตำแหน่ง” ข้อ ๑๙ กำหนดว่า “ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดีกกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อ ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่” หมวด ๓ จริยธรรมทั่วไป ข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและ ตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม” หมวด ๔ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ทางจริยธรรม ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในหมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่า มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติ นั้น”

ประเด็นว่าผู้ถูกร้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) วางหลักการไว้ชัดเจนว่า ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องเป็นผู้มี “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” หลักการนี้มีไว้เพื่ง การเรียกร้องให้ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมีคุณธรรมตามความเห็นของตนเองเท่านั้น หากแต่ยังหมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งต้องสามารถแสดงออกถึงความสุจริตอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณะ โดยมีลักษณะ “เป็นที่ประจักษ์” อันบ่งบอกว่าต้องมีการรับรู้และปรากฏชัดเจนในสังคม โดยใช้หลักการ ตีความจากพฤติกรรมว่ามีข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักและชัดเจนเพียงพอที่จะบ่งชี้ถึงเจตนาไม่สุจริต หรือ พฤติการณ์บิดเบือนผลประโยชน์ของชาติหรือไม่ ดังนั้น ในการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่ประจักษ์ต้องพิจารณาในบริบทของความได้สัดส่วนและความจำเป็นในการป้องกันมิให้ผู้ ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียเข้ามาใช้อำนาจในกิจการของรัฐ แม้พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็น

- ๓๓ -

หลักคุณธรรมพื้นฐานที่บุคคลทั่วไปพึงยึดมั่นไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสถานะในสังคมระดับใด เมื่อยังเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจต่อสาธารณะ ยิ่งเป็นคุณธรรมที่สังคมเรียกร้องให้ต้องยึดถือ แต่เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งที่ใช้อำนาจรัฐอยู่ภายใต้ลักษณะเฉพาะของภารกิจหน้าที่ที่แตกต่างกัน การตีความกฎหมายจะอาศัยอำนาจเพียงถ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น ย่อมไม่เหมาะสม แต่ต้องพิจารณาประกอบกับบริบทอันเป็นปกติของการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นอีกด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ถูกร้องกำลังเจรจากับสมเด็จฮุน เซน สถานการณ์ระหว่างไทยกับกัมพูชามีความตึงเครียดอย่างสูง แม้จะมีช่องทางการพิจารณาอย่างเป็นทางการผ่านการประชุม JBC ร่วมกันเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ แล้วก็ตาม แต่สมเด็จฮุน เซน กลับแถลงจุดยืนกดดันให้ประเทศไทยเปิดด่านผ่านแดนทั้งหมด รวมทั้งตอบโต้ในการห้ามนำสินค้า น้ำมัน และเรียกแรงงานกัมพูชากลับจากประเทศไทย โดยจุดยืนดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการประชุม JBC ซึ่งมีการตกลงกันไว้ เมื่อผู้ถูกร้องมีโอกาสใช้ช่องทางการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการ ผู้ถูกร้องจึงเจรจากับสมเด็จฮุน เซน พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องตอบรับข้อเสนอหรือความต้องการใดของสมเด็จฮุน เซน อีกทั้งการเจรจาดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงต่อสถานะการดำรงตำแหน่งของแม่ทัพภาคที่ ๒ รวมทั้งไม่มีผลต่อการเปิด - ปิดด่านตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา อันแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้ยอมตามข้อเสนออันเป็นการรักษาผลประโยชน์ของชาติ การจะถือว่าเป็นการไม่ซื่อสัตย์สุจริตจึงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องยังคงมีเจตนายึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้งเพื่อจะป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงหรือเกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยและความมั่นคงบริเวณแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มิได้ยอมรับตามข้อเสนออันเป็นการบ่อนทำลายผลประโยชน์ของชาติ การเจรจาของผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการแสดงออกถึงความไม่นิ่งเฉยถึงปัญหาและเป็นการพยายามดำเนินการเพื่อช่วยดำรงรักษาผลประโยชน์ของชาติ และมีเจตนาที่จะรักษาความสงบสุขของประชาชนในประเทศซึ่งเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพึงกระทำ การกระทำของผู้ถูกร้องยังไม่มีลักษณะเป็นผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔)

ส่วนประเด็นว่าผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) หรือไม่ นั้น

- ๓๔ -

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหาร มีฐานะเป็นหัวหน้ารัฐบาล ผู้ถูกร้องเปรียบเสมือนเป็นบุคคลที่มีสองสถานะตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง สถานะที่หนึ่งในฐานะประชาชนที่มีเสรีภาพในการกระทำภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ส่วนอีกสถานะหนึ่งในฐานะนายกรัฐมนตรีซึ่งจะต้องถูกจำกัดเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหารมีหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ของประเทศเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว การบริหารราชการแผ่นดินไม่ใช่การบริหารกิจการส่วนตัว ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารและเป็นตัวแทนของประเทศไทยในการติดต่อกับนานาประเทศ มีหน้าที่และอำนาจกำหนดนโยบายการบริหารประเทศ และมีหน้าที่ปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศ อธิปไตยเหนือดินแดน รวมทั้งปกป้องศักดิ์ศรีเกียรติภูมิของประเทศ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องสนทนากับสมเด็จฯ ชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปิด - ปิดด่านบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุปะทะบริเวณช่องบก อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี การสนทนาดังกล่าวแม้จะกระทำในช่วงเวลาส่วนตัวของผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้อง เรียกว่าเป็น “การเจรจาแบบส่วนตัว” แต่เนื้อหาของการสนทนามีสาระสำคัญเกี่ยวกับการขอให้เปิดด่านบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา อันเป็นความมั่นคงของประเทศ ไม่ใช่การสนทนาในเรื่องส่วนตัวทั่วไประหว่างผู้ถูกร้องกับสมเด็จฯ ชน กรณีไม่ใช่การกระทำส่วนตัวในฐานะประชาชน หากแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ถูกร้องต้องไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงด้วย

เมื่อพิจารณาถ้อยคำที่ผู้ถูกร้องใช้ในการสนทนาประกอบกับบริบทของการสนทนาตามคลิปเสียงทั้งหมดแล้ว ในส่วนที่กล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ (พลโท บุญสิน พาดกลาง) ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงและเบิกความว่าเป็นการใช้เทคนิคการเจรจาแบ่งแยกปัญหาออกจากตัวบุคคล เพื่อแยกบทบาทฝ่ายบริหารออกจากฝ่ายความมั่นคงโดยมุ่งหมายจะลดความตึงเครียดระหว่างกัน นั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องกล่าวถึงตนเองกับสมเด็จฯ ชน รวมกันเป็นผืนหนึ่งซึ่งเรียกว่า “เรา” และกล่าวถึงแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ถูกร้องว่าเป็นคนของผืนตรงข้ามกับเรา รวมทั้งตำหนิแม่ทัพภาคที่ ๒ ว่าพูดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ การที่ผู้ถูกร้องซึ่งมีฐานะเป็นนายกรัฐมนตรีของไทยและเป็นผู้บังคับ

- ๓๕ -

บัญชาของแม่ทัพภาคที่ ๒ กล่าวถ้อยคำดังกล่าวต่อสมเด็จพระสันตะปาปา เช่น ประธานวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงและเบิกความเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองที่มีอิทธิพลขับเคลื่อนประเทศกัมพูชา และมีความสัมพันธ์เป็นบิดาของนายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง ในช่วงเวลาที่ไทยกำลังมีปัญหาด้านชายแดนกับกัมพูชา พฤติกรรมดังกล่าวย่อมเป็นการสะท้อนให้เห็นว่ามีการแบ่งข้างเชิงความคิดด้านความมั่นคงของประเทศเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา และเกิดความไม่เป็นเอกภาพระหว่างรัฐบาลกับกองทัพ ถ้อยคำที่ผู้ถูกร้องกล่าววิญญูชนย่อมเข้าใจได้ว่ามีลักษณะเป็นการแสดงถึงความอ่อนแอทางการเมืองภายในประเทศให้กัมพูชาซึ่งเป็นประเทศคู่ขัดแย้งทราบ หากถูกเผยแพร่ออกไปถึงกัมพูชา จะเป็นการเปิดช่องให้ฝ่ายกัมพูชานำข้อมูลดังกล่าวมาใช้แทรกแซงกิจการภายในของประเทศได้

สำหรับการเจรจาเกี่ยวกับการเปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงว่า กระบวนการต่างประเทศไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเจรจาทางการทูตสำหรับวิธีการที่ไม่เป็นทางการในลักษณะสายตรงระหว่างผู้นำหรือสายตัวแทนผู้นำ (Leader to Leader Hotline) ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะดำเนินการตามเงื่อนไขที่เสนอมาทุกกรณีเนื่องจากต้องนำไปพูดคุยกับฝ่ายความมั่นคงเพื่อร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจก่อน เป็นเพียงเจตนาที่ต้องการให้คู่เจรจาได้เสนอเงื่อนไขหรือความต้องการออกมาก่อน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการเจรจาเชิงผลประโยชน์ (Principled Negotiation) โดยการใช้เทคนิคสำคัญคือการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริง (Interest - Based) ในลักษณะไม่โจมตีจุดยืนของคู่เจรจา แต่มุ่งทำความเข้าใจความต้องการที่อยู่เบื้องหลังมากขึ้น เพื่อจะได้นำมาพิจารณาเจรจาต่อรองเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การเจรจาอย่างเป็นทางการต่อไป นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วดังคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ว่า สมเด็จพระสันตะปาปา ไม่ได้อยู่ในสถานะหรือดำรงตำแหน่งผู้นำของรัฐบาลกัมพูชาที่จะสามารถกระทำการอันก่อให้เกิดผลผูกพันทางนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐได้ ประกอบกับผู้ถูกร้องชี้แจงว่าหลังจากผู้ถูกร้องสนทนากับสมเด็จพระสันตะปาปา ผู้ถูกร้องยังได้พูดคุยผ่านข้อความกับนายฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ด้วย ดังนั้น กรณีเป็นเรื่องที่ผู้ถูกร้องประสงค์จะใช้ช่องทางการเจรจาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการควบคู่กันไป สำหรับการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการนั้น ไม่ว่ากระบวนการต่างประเทศจะกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเจรจาไว้หรือไม่ และไม่ว่าผู้ถูกร้องจะใช้เทคนิคการเจรจาแบบใดก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกร้อง

- ๓๖ -

สนทนาในฐานะเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม และมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงกรอบแห่งจริยธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ประกอบมาตรา ๒๑๙ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย หากผู้ถูกร้องสามารถเจรจาได้อย่างอิสระและเป็นไปตามอำเภอใจ ทั้งกรณีของผู้ถูกร้องเป็นการเจรจาในเรื่องความมั่นคงของประเทศ ซึ่งผู้ถูกร้องทราบดีว่าสามารถเจรจาโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ร่วมบันทึกข้อมูลและมีมาตรการรักษาความปลอดภัยร่วมด้วย แต่เมื่อผู้ถูกร้องเลือกใช้รูปแบบการเจรจาเช่นนี้ รวมทั้งเลือกเจรจาปัญหาส่วนรวมของประเทศกับสมเด็จพระสันตะปาปา ซึ่งผู้ถูกร้องรู้จักกันมาก่อนเป็นการส่วนตัว ผู้ถูกร้องยังต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังในการเจรจาเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติมากยิ่งขึ้น

การที่ผู้ถูกร้องใช้ถ้อยคำว่า “ให้ท่านฮุน เซน เห็นใจหลานหน่อย เพราะว่าตอนนี้คนไทยเขาไล่เราไปเป็นนายกฯ ที่เขมรหมดแล้ว จริง ๆ แล้ว ถ้าท่านอยากได้อะไรก็ให้ท่านบอกมาได้เลยคะ เดี่ยวจะจัดการให้” “จะโพสต์หรืออย่างไรก็ได้ ให้ท่านฮุน เซน แนะนำก็ได้ เหมือนกับว่าต้องเป็นการตกลงร่วมกันเพราะตอนนี้ยิ่งกำลังโดนหนักมากเลย” “พร้อมคะ คือเราเปิดให้อยู่แล้วพี่ฮวด แต่ต้องเป็นการบอกว่าเราตกลงร่วมกันว่าเราเปิด เพราะไม่อย่างนั้น ถ้าอิงยอม ๆ ยอม ๆ หมด อิงก็จะโดน เพราะว่าตอนนี้มันเลยมาถึงเรื่องก่อนด่านแล้ว” และ “ถ้าท่านฮุน เซน อยากได้อะไร ก็ให้บอกจะได้คุยกันได้ตกลงกันได้ เพราะบางทีที่ท่านโพสต์เฟซบุ๊กออกมา ตอนนี้รัฐบาลสั่นคลอนที่สุดแล้วคะ ตั้งแต่อิงเป็นนายกฯ มา ก็คือเรื่องกัมพูชาเนี่ยแหละ ซึ่งอิงไม่ออกมาตอบได้อะไรทั้งสิ้น เพราะอิงก็รักและเคารพท่าน เพราะฉะนั้น จริง ๆ แล้วถ้าท่านจะเอาอะไรจริง ๆ ให้บอกอิงได้เลย ยกหูบอกก็ได้ อันไหนไม่เป็นข่าวก็คือไม่เป็นข่าว” “จะไปคุยกับกลาโหมดูแล้วขอ confirm กลับมา เพราะเดี๋ยวจะคุยกับกองทัพก่อน แต่เดี๋ยวเราก็จะส่งไปเลย แต่ว่าอิงรอให้มันร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วค่อยแจ้งกลับมาดีกว่า

- ๓๗ -

เพราะไม่อยากจะยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วบอกท่านก่อน แต่ว่าจริง ๆ ก็จัดการได้ค่ะ” เห็นว่า ถ้อยคำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการขอให้สมเด็จจุน เซน เห็นใจและช่วยเหลือผู้ถูกร้องในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในไทย - กัมพูชา เนื่องจากผู้ถูกร้องกำลังถูกวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างหนักจากประชาชนในประเทศ จนทำให้เสถียรภาพรัฐบาลของผู้ถูกร้องมีความสั่นคลอน แต่เพราะผู้ถูกร้องมีความสัมพันธ์อันดีเป็นการส่วนตัวกับสมเด็จจุน เซน จึงไม่ตอบโต้ โดยผู้ถูกร้องโน้มน้าวให้มีการเปิดด่านพร้อมกันในลักษณะที่เป็นการตกลงร่วมกันระหว่างไทยและกัมพูชา เนื่องจากหากผู้ถูกร้องยินยอมตามข้อเรียกร้องของสมเด็จจุน เซน ผู้ถูกร้องจะถูกวิพากษ์วิจารณ์หนักขึ้น นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังแสดงท่าทียอมตนหรือยอมจำนนล่วงหน้าให้สมเด็จจุน เซน เสนอความต้องการให้ผู้ถูกร้องทราบและผู้ถูกร้องยินดีจะดำเนินการให้อย่างไม่มีเงื่อนไขหรือกำหนดขอบเขตของการเจรจาต่อรองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือรักษาจุดยืนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติอันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ แต่กลับเปิดช่องให้ฝ่ายกัมพูชาสามารถหยิบยื่นข้อเรียกร้องใด ๆ ต่อฝ่ายไทยได้ตามความต้องการ การเจรจาของผู้ถูกร้องดังกล่าวมีลักษณะเป็นการยืนยันว่าฝ่ายไทยโดยผู้ถูกร้องพร้อมที่จะเปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ทั้งที่ผู้ถูกร้องทราบดีจากการเข้าร่วมประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ว่าที่ประชุมมีมติให้กองทัพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาใช้อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมจุดผ่านแดนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และนโยบายของรัฐบาล โดยพิจารณาจากเบาไปหาหนักและเท่าที่จำเป็น ซึ่งต่อมาฝ่ายกองทัพมีคำสั่งควบคุมการเปิด - ปิดจุดผ่านแดนทุกประเภทตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา แล้วเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ และยังไม่มีการประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติเพื่อเปลี่ยนแปลงมติดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังทราบดีว่าสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในไทย - กัมพูชา ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องสนทนากับสมเด็จจุน เซน นั้น ยังไม่มีทีท่าจะลดระดับความรุนแรงลง และวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องรับทราบผ่านการรายงานว่ากองบัญชาการกองทัพไทยมีหนังสือด่วนที่สุดเสนอสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอมาตรการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การค้ามนุษย์ และบ่อนการพนันในกัมพูชาเข้าที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยเร่งด่วน โดยเสนอยกระดับมาตรการป้องกันและปราบปราม เช่น การตัดกระแสไฟฟ้า การระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ส่งเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นบ่อนการพนันและสแกมเมอร์ การควบคุมสินค้าและ

- ๓๘ -

ยุทธโศภณที่อาจจะนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีและอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ อีกทั้ง
มีเหตุการณ์ที่กระทรวงการต่างประเทศต้องชี้แจงผ่านเฟสบุ๊คว่าการประชุม JBC ครั้งที่ ๖ ที่จัดขึ้น
ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการ มิได้มีการหารือ
ในประเด็นที่กัมพูชาจะนำพื้นที่ ๔ จุด เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และมิได้
มีการหารือประเด็นแผนที่ตามฝ่ายกัมพูชาอ้าง ประกอบกับจากคำเบิกความของผู้ถูกร้องที่ว่า กรณี
มีการปิดด่านชายแดนไทย - กัมพูชา ไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจน้อยกว่าฝ่ายกัมพูชามากเนื่องจาก
กัมพูชาเป็นฝ่ายที่ต้องพึ่งพาไทย ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่มีวัตถุประสงค์จะเจรจาให้มีการเปิดด่าน
พร้อมกันกับกัมพูชา จึงเป็นไปเพื่อผลประโยชน์และความประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
สมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มากกว่า
ผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติอันเนื่องมาจากการพยายามรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้ถูกร้อง
กับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
โดยผู้ถูกร้องมุ่งหวังถึงแต่เพียงการจะทำให้คะแนนนิยมในประเทศของ
ผู้ถูกร้องดีขึ้นอันจะนำไปสู่การมีเสถียรภาพของรัฐบาลซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางการเมืองของตนโดยไม่ได้นำ
คำนึงถึงสถานการณ์ด้านความมั่นคงในขณะนั้นอันเป็นผลประโยชน์ของชาติเป็นที่ตั้ง พฤติการณ์และ
การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวย่อมทำให้วิญญูชนเกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าผู้ถูกร้องจะยินยอม
กระทำการตามฝ่ายกัมพูชาโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญเพราะเหตุที่ผู้ถูกร้องรู้จักกับ
สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
และจะดำเนินการในทางที่เป็นการเอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายกัมพูชา
แม้ข้อเท็จจริงได้ความจากการไต่สวนว่าหลังจากวันที่ผู้ถูกร้องสนทนาทางโทรศัพท์กับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องเรียกประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กที่บ้านพิษณุโลก แจ้งการหารือ
กับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง แต่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดข้อสนทนากับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ว่าได้พูดอะไรที่เป็นข้อพิพาทในคดีด้วย อันเป็นการปกปิดเพื่อไม่ให้ผู้ร่วมประชุมทราบเจตนาที่แท้จริง
ของผู้ถูกร้องที่จะทำให้ผู้ถูกร้องได้รับความเสียหาย ซึ่งนายฉัตรชัย บางชวด เลขาธิการสภาความมั่นคง
แห่งชาติ พยาน ตอบคำถามความว่า วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘ พยานเพิ่งทราบรายละเอียด
ที่ผู้ถูกร้องสนทนากับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง อันเป็นข้อความพิพาทจากคลิปเสียงที่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชน
ฉะนั้นการแจ้งที่ประชุมฝ่ายความมั่นคงกลุ่มเล็กในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ โดยปกปิดข้อความที่จะทำให้
ผู้ถูกร้องได้รับความเสียหายเป็นคดีนี้ จึงไม่มีผลลบล้างเจตนาที่แท้จริงของผู้ถูกร้องที่ได้กระทำไปแล้ว

- ๓๙ -

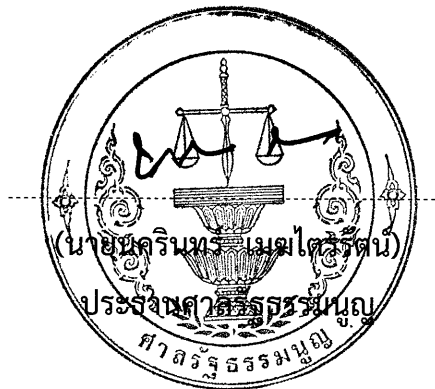
ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ขอความเห็นใจจากสมเด็จพระสันตะปาปา ซึ่งไม่ใช่เทคนิคการเจรจาตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความรอบคอบและระมัดระวังซึ่งตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีควรจะต้องมีวิจารณญาณในการเลือกกระทำการโดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง (๑) โดยเมื่อผู้ถูกร้องมีผลประโยชน์ส่วนตัวคือคะแนนนิยมและเสถียรภาพของรัฐบาลเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ถูกร้องกลับไม่คำนึงถึงและยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง การกระทำดังกล่าวเป็นการลดทอนหรือทำให้เสียหายซึ่งเกียรติภูมิหรือเกียรติของนายกรัฐมนตรีและประเทศไทย เพราะเกียรติภูมิหมายความว่าเกียรติที่ได้รับการยกย่องจากสังคมหรือนานาประเทศ และความยกย่องนับถือของประเทศชาติอันเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนภาคภูมิใจ ทำให้ประชาชนชาวไทยได้รับความเสียหายที่ขาดความภูมิใจและความไว้วางใจในนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำของประเทศ อันมีลักษณะเป็นการไม่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และเป็นการถือเอาประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๑ ข้อ ๖ และข้อ ๗ ซึ่งข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่ามามีลักษณะร้ายแรง นอกจากนี้ แม้ผู้ถูกร้องจะกล่าวอ้างในคำชี้แจงว่าเป็นการเจรจาแบบส่วนตัวกับผู้นำประเทศคู่กรณี เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาให้บ้านเมืองกลับคืนสู่ความสงบสุข โดยไม่ต้องใช้ความรุนแรงเข้าจัดการปัญหา อันอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของทหารและประชาชนทั้งสองฝ่าย แต่เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี ทำให้สาธารณชนเกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่าผู้ถูกร้องจะกระทำการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกัมพูชา มากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ เป็นเหตุให้สาธารณชนขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อความเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้อง อันมีลักษณะเป็นการเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และยังเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและปฏิบัติตามกฎหมายโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ กรณีไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดการปะทะระหว่างไทยกับกัมพูชา

- ๔๐ -

จึงจะถือว่าได้รับความเสียหายอันจะมีลักษณะร้ายแรง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๒ ข้อ ๑๗ และหมวด ๓ ข้อ ๒๑ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับเจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว เห็นได้ว่ามีลักษณะร้ายแรงตามข้อ ๒๗ วรรคสอง อีกด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อันทำให้ผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ส่วนข้อกล่าวหาอื่น ๆ ตามที่กล่าวมาในคำร้องนั้น ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเนื่องจากไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี คือ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) แล้ว รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) โดยให้นำ มาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต่อไป

- ๔๑ -

(คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๘)

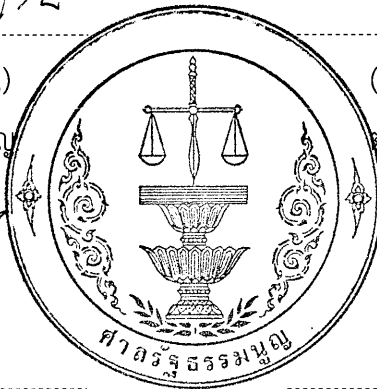
(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ